

18th March

З історії Мельнице-Подільських музичних майстерень

[<https://4.bp.blogspot.com/-7v2VrNlr5hA/XI->

[T7kTzvYI/AAAAAAAAAQ1U/1s-](https://4.bp.blogspot.com/-7v2VrNlr5hA/XI-T7kTzvYI/AAAAAAAAAQ1U/1s-)

[3cmbYieYZoDMLcnBTdn9thbQU9RwugCLcBGAs/s1600/%25D0%2592%25D0%25B0%25D1%2581%25D0%25B8%25D0%25BB%25D1%258C%2B%25D0%2597%25D1%2583%25D0%25BB%25D1%258F%25D0%25BA%2B%25D1%2581%25D0%25B5%25D1%2580%25D0%25B5%25D0%25B4%2B%25D1%2583%25D1%2587%25D0%25B0%25D1%2581%25D0%25BD%25D0%25B8%25D0%25BA%25D1%2596%25D0%25B2%2B%25D0%25BE%25D1%2580%25D0%25BA%25D0%25B5%25D1%2581%25D1%2582%25D1%2580%25D1%2583.%2B1967.jpg](https://4.bp.blogspot.com/-7v2VrNlr5hA/XI-3cmbYieYZoDMLcnBTdn9thbQU9RwugCLcBGAs/s1600/%25D0%2592%25D0%25B0%25D1%2581%25D0%25B8%25D0%25BB%25D1%258C%2B%25D0%2597%25D1%2583%25D0%25BB%25D1%258F%25D0%25BA%2B%25D1%2581%25D0%25B5%25D1%2580%25D0%25B5%25D0%25B4%2B%25D1%2583%25D1%2587%25D0%25B0%25D1%2581%25D0%25BD%25D0%25B8%25D0%25BA%25D1%2596%25D0%25B2%2B%25D0%25BE%25D1%2580%25D0%25BA%25D0%25B5%25D1%2581%25D1%2582%25D1%2580%25D1%2583.%2B1967.jpg)

Василь Зуляк серед учасників оркестру. 1967 р. Автор: Володимир. Фото з сайту: 1ua.com.ua. Адреса знімку: Мельниця-Подільська.

"Україна посідає одне з найпочесніших місць з-поміж небагатьох країн світу щодо різноманітності народного музичного інструментарію... Історія розвитку і становлення музичних інструментів має драматичні і навіть трагічні сторінки. У XVIII-XIX ст. переслідувалися кобзарі та лірники, знищувалися інструменти. У XX ст. більшовицька влада ліквідовувала інструменти, що були ознакою українських національних традицій" (О. Лещишин).

□

Появу українських народних музичних інструментів відносять до прадавніх часів. У плині часу вони змінювались, поступово набували національних ознак, ставали окрасою музичного народного побуту. На їх конструкції, строї, назвах позначилися взаємозв'язки й взаємовпливи різних культур.

Інструменти передавались з покоління в покоління, вдосконалювались майстрами, що сприяло поширенню і утвердженню української культури, вираженню та збереженню ідентичності нації.

[https://bandurka.etnoua.info/wp-content/gallery/instrumenty_davni/Kobzy_konstr_VZuljak_2-velyki-i-serednja_IMG_6484_web.jpg]

Кобзи оркестрові конструкції майстра Василя Зуляка: дві великі й середня. 1960-70(?) рр

У 1960-х роках відродження українських музичних інструментів здійснювалось у виробничих майстернях [Василя Зуляка](http://irp.te.ua/zulyak-vasy-l-oleksandrovy-ch/) [http://irp.te.ua/zulyak-vasy-l-oleksandrovy-ch/] у Мельниці-Подільській на Борщівщині. Майстерні були єдиними свого роду в Україні, де виготовляли автентичні й давні інструменти.

Мельнице-Подільські майстерні забезпечували музичними інструментами Львівську державну консерваторію, заслужену капелу бандуристів УРСР, Державний заслужений український народний хор ім Г. Верьовки, оркестр народних інструментів Музичного хорового товариства УРСР, Дрогобицьке, Рівненське, Тернопільське музичні училища, колективи художньої самодіяльності та інші навчальні й творчі заклади.

Олексій ЛЕЩИШИН на сторінках історичної розвідки *Інструментальна музика в Україні: сторінками історії* (Тернопіль : Підручники і посібники, 2018. - 82 с. : іл. Бібліогр.: 35 назв) розповідає:

Історія майстерень почалась разом із створення у 1958 р. при Мельнице-Подільському районному будинку культури міжколгоспного ансамблю пісні, музики і танцю "Надзбручанський", до складу якого входили хор, танцювальна група, оркестр народних інструментів.

[[https://3.bp.blogspot.com/-](https://3.bp.blogspot.com/-YjXA5JXOuNg/XI0XQITG_MI/AAAAAAAAAQ0g/ghWvYcDkZsUotbOPcLdLOGqv8q4QUBKQCLcBGAs/s1600/%25D0%25B2%25D0%25B0%25D1%2581%25D0%25B8%25D0%25BB%25D1%258C-%25D0%25B7%25D1%2583%25D0%25BB%25D1%258F%25D0%25BA.jpg)

[YjXA5JXOuNg/XI0XQITG_MI/AAAAAAAAAQ0g/ghWvYcDkZsUotbO-](https://3.bp.blogspot.com/-YjXA5JXOuNg/XI0XQITG_MI/AAAAAAAAAQ0g/ghWvYcDkZsUotbOPcLdLOGqv8q4QUBKQCLcBGAs/s1600/%25D0%25B2%25D0%25B0%25D1%2581%25D0%25B8%25D0%25BB%25D1%258C-%25D0%25B7%25D1%2583%25D0%25BB%25D1%258F%25D0%25BA.jpg)

[PcLdLOGqv8q4QUBKQCLcBGAs/s1600/%25D0%25B2%25D0%25B0%25D1%2581%25D0%25B8%25D0%25BB%25D1%258C-%25D0%25B7%25D1%2583%25D0%25BB%25D1%258F%25D0%25BA.jpg\]](https://3.bp.blogspot.com/-YjXA5JXOuNg/XI0XQITG_MI/AAAAAAAAAQ0g/ghWvYcDkZsUotbOPcLdLOGqv8q4QUBKQCLcBGAs/s1600/%25D0%25B2%25D0%25B0%25D1%2581%25D0%25B8%25D0%25BB%25D1%258C-%25D0%25B7%25D1%2583%25D0%25BB%25D1%258F%25D0%25BA.jpg)

Очолив колектив Василь Олександрович Зуляк. Ансамбль успішно виступав в Києві, Львові, Тернопільській, Житомирській, Чернівецькій, Хмельницькій, Одеській областях. Творча діяльність "Надзбручанського" тривала до 1960 р. Після його розпаду Мельнице-Подільський оркестр став самостійною художньою одиницею.

В репертуарі колективу були обробки українських народних пісень і танців, твори вітчизняних композиторів А. Кос-Анатольського, С. Людкевича, І. Вимера, І. Міського, Д. Пшеничного, інших. Оркестр швидко здобув визнання і любов численних шанувальників. З розширенням складу оркестру, В. Зуляк приклав усіх зусиль для відкриття в Мельниці-Подільській музичної школи, учні та випускники якої ставали учасниками оркестру.

У 1962 р. для тих, хто не мав можливості навчатись у школі і тих, хто хотів опанувати гру на багатьох інструментах, при оркестрі відкрили музичну студію. Вона готувала молодих виконавців гри на цимбалах, бандурі, сопілці, сурмі, лірі, ударних, ладковій кобзі.

[https://2.bp.blogspot.com/-kyzxsxYn97M/XI-U1u8qiml/AAAAAAAAAQ1c/XWih9hFt-UoUJd_XF9zC0ZVu0ETccG_gCLcBGAs/s1600/%25D0%25BC%25D0%25B5%25D0%25BB%25D1%258C%25D0%25BD%25D0%25B8%25D1%2586%25D0%25B5-%25D0%25BF%25D0%25BE%25D0%25B4%25D1%2596%25D0%25BB%25D1%258C%25D1%2581%25D1%258C%25D0%25BA%25D0%25B8%25D0%25B9%2B%25D0%25BE%25D1%2580%25D0%25BA%25D0%25B5%25D1%2581%25D1%2582%25D1%2580.jpg]

Самодіяльний народний оркестр українських інструментів при Мельнице-Подільському Будинку Культури, 1972,
Автор: Володимир. Джерело: 1ua.com.ua

Підготовка музикантів проводилась за програмою, виданою Центральним будинком народної творчості України. Програма включала заняття з фаху, теорію музики, сольфеджіо та гру в оркестрі студії. Після річного навчання музикантів переводили у великий оркестр.

Розширений склад оркестру потребував значної кількості вдосконалених музичних інструментів. Для виготовлення їх Василь Олександрович організував у власному будинку імпровізовану майстерню. За конструкцією та при участі В. Зуляка місцеві майстри П. Вонсула, О. Возняк, Г. Каськун, І. Шамлій виготовляли для оркестру українські народні інструменти.

У 1959 р. з ініціативи Василя Олександровича при Мельнице-Подільському будинку культури була створена експериментальна музична майстерня. Звичайно, як зауважує син митця Ярослав Зуляк, з сучасного погляду ці інструменти, можливо, були далекими від досконалості.

"Але треба брати до уваги, що в багатьох випадках це були перші кроки на шляху вдосконалення українських музичних інструментів, свого роду першовідкриття, підґрунтя до подальшої модернізації. І зробив їх батько, зайнявши гідне місце серед плеяди українських першопрохідців цієї справи, таких, як І. Скляр, Є. Бобровніков, В. Герасименко, В. Тузиченко, інші".

[[https://2.bp.blogspot.com/-HEHg0PUZzfl/XI-](https://2.bp.blogspot.com/-HEHg0PUZzfl/XI-WuKhPDZI/AAAAAAAAAQ1o/HOaSXyu1DmAVy5Vk3VUfECCnSrTRR1nGACLcBGAs/s1600/b7180601.jpg)

[WuKhPDZI/AAAAAAAAAQ1o/HOaSXyu1DmAVy5Vk3VUfECCnSrTRR1nGACLcBGAs/s1600/b7180601.jpg](https://2.bp.blogspot.com/-HEHg0PUZzfl/XI-WuKhPDZI/AAAAAAAAAQ1o/HOaSXyu1DmAVy5Vk3VUfECCnSrTRR1nGACLcBGAs/s1600/b7180601.jpg)]

Василь Олександрович Зуляк. Автор: Володимир. Джерело: 1ua.com.ua

Василь Олександрович підтримував і конструкторську творчість працівників майстерні Д. Богдановського, І. Остафійчука, І. Вермянського, інших. Виготовляли також інструменти українських конструкторів Д. Демінчука, М. Прокопенка. Організована В. Зуляком і добре обладнана майстерня з часом переросла у фабрику при хоровому, а потім при музичному товаристві УРСР.

У 1970-х рр. Музичне товариство за свої кошти збудувало у Мельниці-Подільській двоповерхові корпуси. Один - для виготовлення музичних інструментів, другий - для пошиття сценічного народного одягу та театрального реквізиту. *"В майстернях з пошиття одягу вишивальниці, ткалі, швеї творили незвичайної краси сорочки, запаски, сердаки, кептарі, крайки, рушники..."*.

Мельнице-Подільський оркестр був творчою лабораторією, де відроджувались старовинні музичні інструменти, створювались їх сім'ї, велись пошуки найкращого складу оркестру. У 1953 р. В. Зуляк відтворив бугай за розповідями старих музик, які в молодості грали на сопілках під акомпанемент бугая. Цей інструмент був уведений до складу Мельнице-Подільського оркестру, де використовувався епізодично.

[[https://1.bp.blogspot.com/-](https://1.bp.blogspot.com/-ch7aOnulf9k/XI0XQpsHBQI/AAAAAAAAAQ0c/8adCujWjD0s8LZWIHqq3mUQ0w8F6rY27ACLcBGAs/s1600/%25D0%25BC%25D1%2583%25D0%25B7%25D0%25B8%25D1%2587%25D0%25BD%25D1%2596-%25D0%25BC%25D0%25B0%25D0%25B9%25D1%2581%25D1%2582%25D0%25B5%25D1%2580%25D0%25BD%25D1%2596.jpg)

[ch7aOnulf9k/XI0XQpsHBQI/AAAAAAAAAQ0c/8adCujWjD0s8LZWIHqq3mUQ0w8F6rY27ACLcBGAs/s1600/%25D0%25BC%25D1%2583%25D0%25B7%25D0%25B8%25D1%2587%25D0%25BD%25D1%2596-%25D0%25BC%25D0%25B0%25D0%25B9%25D1%2581%25D1%2582%25D0%25B5%25D1%2580%25D0%25BD%25D1%2596.jpg](https://1.bp.blogspot.com/-ch7aOnulf9k/XI0XQpsHBQI/AAAAAAAAAQ0c/8adCujWjD0s8LZWIHqq3mUQ0w8F6rY27ACLcBGAs/s1600/%25D0%25BC%25D1%2583%25D0%25B7%25D0%25B8%25D1%2587%25D0%25BD%25D1%2596-%25D0%25BC%25D0%25B0%25D0%25B9%25D1%2581%25D1%2582%25D0%25B5%25D1%2580%25D0%25BD%25D1%2596.jpg)]

У 1956 р. сконструював сім'ю цимбалів (приму, альт, бас), а у 1964 р. – концертні цимбали. У 1960-х рр. – сім'ю п'ятиструнних ладкових кобз (мала, середня, велика), що входили до складу Мельнице-Подільського народного оркестру. Щоб відродити кобзу, він перечитав чимало літератури, познайомився із старовинними пам'ятками української культури, багатьма творами народного живопису.

У 1960 р. за описом Г. Хоткевича В. Зуляк виготовив сурму і ввів її до складу Мельнице-Подільського оркестру. Відомо, що сурма Г. Хоткевича мала сім отворів, а В. Зуляк зробив інструмент із десятима ігровими отворами, за допомогою комбінованої аплікатури з'явилася можливість видобувати хроматичний звукоряд.

[[https://4.bp.blogspot.com/-](https://4.bp.blogspot.com/-jSAMvTS6GAM/XIwBAB08JYI/AAAAAAAAABHK/XXh3O2MZ0T0oFShBX8HUeR8fF9kS3aLggCEwYBhgL/s1600/)

[jSAMvTS6GAM/XIwBAB08JYI/AAAAAAAAABHK/XXh3O2MZ0T0oFShBX8HUeR8fF9kS3aLggCEwYBhgL/s1600/](https://4.bp.blogspot.com/-jSAMvTS6GAM/XIwBAB08JYI/AAAAAAAAABHK/XXh3O2MZ0T0oFShBX8HUeR8fF9kS3aLggCEwYBhgL/s1600/)

[%25D1%2584%25D0%25BE%25D1%2582%25D0%25BE1.jpg\]](#)

"В кожному із реконструйованих інструментів він намагався зберегти і розвинути народні традиції його виготовлення та, як наслідок, національну самобутність його звучання... Через його руки пройшла більшість відомих українських музичних інструментів, котрі в той час використовувались у виконавській практиці, а також ряд забутих, про які існували лише згадки в історичних джерелах (сурма, ладкова кобза) і які потрібно було відроджувати" (Ярослав Зуляк).

За спогадами Я. Зуляка велике значення для становлення митця мала співпраця з викладачем Львівської державної консерваторії Б.П. Шейком, яка тривала від середини 50-х -до кінця 1966 р. Вплив цієї творчої дружби на формування основ музичного світогляду, ріст професіональності Василя Олександровича як музиканта, диригента, організатора одного з перших оркестрів українських народних інструментів був визначальним.

В.П. Шейко допоміг виробити професійний підхід до комплектування складу оркестру, як до звукоакустичної структури, безкоштовно зінструментував для Мельниці-Подільського оркестру близько 60-ти творів різних композиторів та власних обробок народної музики.

Кобза оркестрова середня. 1960-70(?) рр. Конструкція майстра Василя Зуляка, м.Мельниця-Подільська, Тернопільська обл.

Kobza. 1960-70(?)th. Ukraine

[\[https://bandurka.etnoua.info/wp-content/gallery/instrumenty_davni/Kobza-orkestrova-serednja_konstr-VZuljak_IMG_6374-77-80-82-84-6403_web.jpg\]](https://bandurka.etnoua.info/wp-content/gallery/instrumenty_davni/Kobza-orkestrova-serednja_konstr-VZuljak_IMG_6374-77-80-82-84-6403_web.jpg)

Кобза оркестрова середня. 1960-70(?) рр. Конструкція майстра Василя Зуляка, м.Мельниця-Подільська Тернопільської обл. Джерело: <https://bandurka.etnoua.info>

Він також посприяв зацікавленню кафедри народних інструментів консерваторії працею борщівського митця. Кафедра організувала для В. Зуляка спеціальне стажування, в процесі якого він пройшов курси диригування, оркестровки, теорії музики та основ гармонії.

Василь Олександрович постійно займався самоосвітою. За спогадами сина "він любив книги, багато читав і ціле життя збирав особисту бібліотеку, яка відповідно до його запитів складалась з широкого набору тематичних видань.

В першу чергу, там можна було побачити музичні видання... Далі художня література та поезія, світова і українська історична та йому сучасна... Крім того, книги з історії України та світу, етика, естетика, філософія, релігія, історія мистецтва, словники та енциклопедії."

[https://4.bp.blogspot.com/-09IN6Fi45io/XlwBwHTANYI/AAAAAAAAABHs/B7-rBESstnwtzLGMX_1jJmN5kwJn8onXACLCBGAs/s1600/%25D1%2584%25D0%25BE%25D1%2582%25D0%25BE2.jpg]

На жаль, в нинішні дні фабрика не діє. Як зауважує культурний діяч краю Ю.Г. Кройтор, *"здавалось би, зі здобуттям незалежності ми повинні були з заповзяттям відроджувати свої національні традиції, популяризувати, розвивати їх, показувати світу самобутню етнічну культуру. Жаль, що ініціатива організатора цієї важливої справи народного майстра Василя Зуляка не має продовження в наш час."*

Джерела:

Василь Зуляк - Людина і митець [Текст] : [спогади про відомого культурного діяча краю, організатора музичного життя на Борщівщині] / упоряд. Ю.Г. Кройтор. - Тернопіль : Тернограф, 2012. - 123 с. : фот. - Бібліогр.: с.102-106.

Костюк, С. Гермаківка поклонилося Зуляку [Текст] : [відкр. мемор. дошки відомому діячу культури В. Зуляку] / С. Костюк // Вільне життя. - 2011. - № 83 (21 жовт.). - С. 1.

Костюк, С. Яскравий талант [Текст] : [у Тернопільському обл. краєзнавчому музеї діє виставка на пошану 97-ї річниці від дня народження самодіяльного музиканта В. Зуляка] / С. Костюк // Культура і життя. — 2018. — № 35 (31 серп.). — С. 12 : фот.

Кройтор, Ю. Йому аплодували Київ і Москва, але пам'ять його не увічнена належно [Текст] : [В. Зуляк - дириг., музичний діяч, конструктор укр. нар. інструментів] / Ю. Кройтор // Вільне життя. - 2011. - № 65 (19 серп.). - С. 6 : портр. - (Прославив Тернопілля).

Мадзій, І. Народний маестро [Текст] : [вист. фондів матеріалів "Трембітала доля майбуття..." в обл. краєзнав. музеї до 97-ї річниці від дня народж. В. Зуляка] / І. Мадзій // Вільне життя плюс. — 2018. — № 67 (31 серп.). — С. 8 : фот.

Максем, Ю. В. Повернення в минуле [Текст] : світлій пам'яті Василя Олександровича Зуляка присвячується : [спогади про худож. керівника Мельнице-Поділ. РБК, організатора та директора вироб. майстерень Музичного т-ва Української РСР] / Ю. В. Максем // Соломія. - 2010. - № 1(берез.). - С. 2 : портр.

Решетило, О. Поклонімося серцем і душею [Текст] : [про відомого музиканта, диригента В. Зуляка] / О. Решетило // Вільне життя. - 2011. - № 100 (16 груд.). - С. 5. - (Незабутні)

Чайка, Н. Вічна пам'ять - вічна гордість [Текст] : [вечір пам'яті організатора і керівника першого на Тернопільщині ансамблю нар. інструментів, організатора майстерні з виготовлення муз. інструментів в Мельнице-Подільській, першого в краї працівника удостоєного звання "заслужений працівник культури" В.О. Зуляка] / Н. Чайка // Вільне життя. - 2011. - 76 (28 верес.). - С. 15. - (Видатні земляки)

Чубата, Д. Світ музики Василя Зуляка [Текст] : [урочистості в обл. краєзн. музеї до 90-річчя від дня народж. відомого культурного діяча Тернопільщини] / Д. Чубата // Вільне життя. - 2011. - № 79 (7 жовт.). - С. 1.

Автор: Unknown, опубліковано 18th March тому

Мітки: [Василь Зуляк](#), [Мельнице-Подільський БК](#), [ансамбль Надзбручанський](#), [народні музичні інструменти](#), [реставратори](#)

0 Додати коментар

Введіть коментар...

Коментувати як:

Обліковий зап ▼

Опублікуват

Попередній